

Essee: Donald Trump ja usko positiivisen ajattelun voimaan

Donald Trumpin suhtautuminen häviöön kertoo yhden miehen turhamaisuutta laajemmasta kulttuurisesta ilmiöstä.

ESSEE 18.12.2020 16:29 Kirjoittanut JANNE SIIRONEN Kuvat JANNE

SIIRONEN Lehti 10-2020

Lukuaika: 4 minuuttia

Ensimmäinen vahvistettu koronatapaus Yhdysvalloissa ilmoitettiin 20. tammikuuta 2020. Helmikuussa Trump vakuutti, että tilanne oli ”hyvin hallinnassa” ja pian ohi.

Joulukuussa 2020 Yhdysvalloissa on kuollut yhteensä yli 274 000 ihmistä koronavirukseen. Trumpin hävittyä vaalit on jälkipyykki ollut kaoottista. Istuvan presidentin kykenemättömyys hyväksyä vaalitappiotaan on nähty yhtenä esimerkkinä Trumpin narsismista, mutta myös strategisena vetona kerätä ”vaalihuijauksen” varjolla rahaa konkurssikypsään kampanjaansa.

Viime viikkoina Trumpin kommentit ja twiitit ovat olleet niin irti todellisuudesta, että jopa hänen henkistä hyvinvointiaan on epäilty.

Trumpin ”selittämätön käytös” koronan ja vaalitappion edessä on kuitenkin hyvin linjassa tämän elämänfilosofian kanssa. Trump ei ole arvoista vapaa mies. Presidentin maailmankatsomuksen takaa löytyy mies nimeltä **Norman Vincent Peale**.

Peale (1898–1993) oli amerikkalainen pastori ja kirjailija, ja tärkeässä roolissa positiivisen ajattelun käsitteen popularisoinnissa. Erityisesti hänet muistetaan menestysteoksesta *Positiivisen ajattelun voima*.

Donald Trumpin isä, vuonna 1905 syntynyt **Fred Trump Sr.** oli Pealen ihailija, ja koko perhe ahkeria jumalanpalvelusvieraita Pealen Marble Collegiate -kirkossa Manhattanilla. Pealen opetukset tekivät vaikutuksen myös nuoreen Donaldiin. Isänsä lisäksi Peale on ainoa henkilö, jota hän on kutsunut mentorikseen.

Pealen kirjat sekoittavat positiivista ajattelua, menestysteologiaa ja pseudopsykologiaa, ja niiden sanoma on ”jos muutat ajatuksiasi, muutat elämäsi”. Pealen mukaan negatiivinen ja masentunut ajattelu johtaa tappioon ja optimistinen, tappiot kieltävä ajattelutapa on tie menestykseen. ”Asenne on faktoja tärkempää”, Peale kirjoitti menestyskirjassaan vuonna 1952.

Trumpin suhde Pealeen oli henkilökohtainen. Tämä vihki Trumpin ja **Ivana Zelníčková**n vuonna 1977, ja Trumpit olivat tuttu näky Pealen jumalanpalvelusten lisäksi esimerkiksi tämän syntymäpäiväjuhlilla. Myöhemmin Trump on kehunut kuinka Peale piti häntä ”kaikkien aikojen parhaana oppilaanaan”.

Pealen gospelista tulikin Trumpin yksityinen uskonto. ”Mieli voi voittaa kaikki esteet. En koskaan ajattele mitään negatiivista”. Trump totesi vuonna 1983 New York Timesin haastattelussa.

Pealen teesit kuuluvat Trumpin puhetavassa. Peale opetti: puhutuilla sanoilla on luova voima vaikuttaa todellisuuteen, elämään ja olosuhteisiin. Käyttämällä superlatiiveja ja myönteisiä sanoja kuten kaunis, paras, suurin, uskomaton, upea, loistava, voi ”manifestoida” asioita toivomaansa suuntaan.

Ehkä Trumpin ”pealemäinen” tyyli onkin yksi syy tämän suureen kansansuosioon? Yhdysvallat on positiivareiden maa, ja idea ajatusten konkreettisesta voimasta on punottu syvälle maan historiaan ja ajattelutapaan.

Opin positiivisen ajattelun voimasta voi jäljittää Yhdysvalloissa ainakin 1800-luvulle, New Thought -liikkeen syntyhistoriaan. New thought eli ”uusi ajatus” pohjaa Yhdysvaltojen ensimmäisen oman filosofian transsendentalismin ajatuksiin. Tämä hindulaisuudesta ja buddhalaisuudesta vaikutteita saanut oppisuunta vastusti tieteellis-materialistista maailmankuvaa. Transsendentalistit – kuten **Henry David Thoreau** ja **Ralph Waldo Emerson** – uskoivat, että maailma oli pohjimmiltaan sielullinen ja aine oli vain yksi tuon sielun ilmenemismuodoista. Transsendentalistit sanoutuivat irti kristinuskon perisyntiopiasta. Heidän mukaansa ihmisen henkisen kasvun mahdollisuudet, kyky tehdä hyvää ja parantaa maailmaa olivat rajattomat.

Varsinaisena New Thoughtin isänä pidetään kelloseppää, mentalistia ja mesmerioijaa **Phineas P. Quimbya** (1802–1866), joka alkoi tutkimaan mielen parantavaa voimaa sairastettuaan nuoruudesta asti tuberkuloosia. Quimby sai ajatuksiinsa vaikutteita sekä transsendentalisteilta, että saksalaiselta **Franz Mesmeriltä**, joka oli kehittänyt ensimmäisen tunnetun hypnoosin muodon, ”mesmerismin”.

Quimbyn kokeilut sairauksien vaihtoehtoisesta hoidosta olivat eräänlainen esimuoto ratkaisukeskeisestä psykoterapiasta. Näytösluonteiset sessiot, joissa transsiin vaivutetun avustajan oli määrä parantaa potilaita osottautuivat pettymykseksi, mutta johtivat oivallukseen, että parantuneet potilaat reagoivat pikemminkin hoitajan auktoriteettiin kuin itse hoitoihin. Quimbyn johtopäätös oli, että jos potilas todella *usko*i parantuvansa, hän myös parani.

”Meidän onnemme ja onnettomuutemme ovat asioita, jotka seuraavat uskomuksiamme”, hän kirjoitti muistiinpanoissaan.

Quimbyn oppilas **Mary Baker Eddy** kehitteli näiden pseudotieteellisten johtopäätösten pohjalta oman teologisen oppinsa, ”kristillisen tieteen”.

Kristillinen tiede opettaa, että Jumala – kaikkien isä-äiti – on täydellisen hyvä. Ihmisen ja muun luomakunnan todellinen luonto on samankaltainen Jumalan täydellisen hyvyiden kanssa.

Kristillisen tieteen vetonaula massoille oli sen lupaus parantua fyysisistä vaivoista mielen voiman avulla. Eddyn mukaan pahuus ja sairaus olivat vain ihmismielen harhaa, ja parannettavissa jos kykeni näkemään virheellisten aistihavaintojensa yli. Tähän auttoi rukoilu ja oikeanlaiset ajatukset.

Kristillinen tiede sai heti paljon seuraajia ja sitä myös kehitettiin Eddyn estelyistä huolimatta eteenpäin. Eräs innokas oppilas **Emma Curtis Hopkins** (1849–1925) laajensi Eddyn ajatuksia yleisemmälle filosofiselle tasolle siirtäen fokuksen pois parantamisesta. Hopkinsin versiota kristillisestä tieteestä alettiin kutsua nimellä New Thought.

Yksi New Thoughtin keskeinen ajatus on niin sanottu ”vetovoiman laki”. Sen mukaan samankaltaisuus vetää puoleensa samankaltaisuutta. Esimerkiksi myönteiset ajatukset keräävät myönteisiä seuraamuksia ja päinvastoin.

MAINOS. Juttu jatkuu mainoksen jälkeen.

MUISTA
MINUT
IKUISESTI!

RYHMÄTEATTERI

New Thought levittäytyi sateenvarjoksi jonka alle syntyi uusia pieniä kirkkoja kuten Unity, Divine Science ja Religious Science. Samalla se toimi inspiraationa lukemattomien erilaisten New Age -filosofioiden kehityksessä.

Huomionarvoinen asia New Thoughtin historiassa on naisten vahva asema. Kristillistä tiedettä pidetään ensimmäisenä naisen luomana uskonnollisena oppina Yhdysvalloissa. Myös New Thought -liike oli siinä mielessä feministinen suuntaus, että suurin osa sen opettajista ja opiskelijoista oli naisia.

Yhtenä syynä saattoi olla ajan kehno lääketiede. Erilaiset puoskarit yrittivät hoitaa naisia huonolla anatomian tuntemuksella ja jälki oli monesti karmea. Kristillinen tiede tarjosi vaihtoehdon kieltäytyä ”virallisesta” hoidosta, mikä monesti takasikin paremman lopputuloksen.

***KAPITALISMIN LISÄKSI
YHDYSVALTALAISTA
YHTEISKUNTAA ON
OHJANNUT AINA VAPAAUS
USKOA MIHIN HALUAA -
JUUTALAIS-KRISTILLISESTÄ
JUMALASTA
HUMANOIDEIHIN.***

Rikastuminen vetovoiman lailla keksittiin myös pian. Niin sanotun menestysteologian isänä pidetään **Essek William Kenyonia** (1867–1948), jonka sekoitus New Thought -oppeja ja evankelismia lähti leviämään helluntalaisissa piireissä 1900-luvun alkupuolella.

Menestysteologia korostaa oppia taloudellisen, terveydellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin saavuttamisesta niin sanotun ”positiivisen tunnustuksen” avulla. Positiivinen tunnustaminen tapahtuu, kun uskova puhuu myönteisistä asioista, kuten taloudellisesta menestyksestä, hyvästä terveydestä ja voittamisesta. Suurimpana virheenä pidetään negatiivista tunnustusta, eli sairaudesta, köyhyydestä ja epäonnistumisesta puhumista.

Liikemies, sarjahuijari **Napoleon Hillin** vuonna 1937 julkaistu *Think and Grow Rich* oli ensimmäisiä kansantajuisesti muotoiltuja self help -tekstejä, joka yhdisteli houkuttelevasti New Thought -hengellisyyttä, menestysteologiaa ja ryysystä-rikkauksiin eetosta. Kirjasta tuli valtava hitti, ja sen suosio polkaisi käyntiin kokonaisen self-help -kirjojen teollisuuden.

New Thought -liikkeen pääajatusten suodattuminen sekulaariseen todellisuuteen viimeisen sadan vuoden aikana on ollut hämmentävän perinpohjaista. Amerikkalaisessa arjessa positiivisen ajattelun voimaa julistetaan tele-evankelistojen megakirkoissa, **Oprah Winfreyn, Dr. Philin** ja **Dr. Ozin** -ohjelmissa, AA-kerhoissa, motivaatio-seminaareissa, joogasaleilla, urheiluvalmennuksessa, työpaikkojen mindfulness -koulutuksissa... Liikkeen sanoma näkyy vahvasti myös popkulttuurin historiassa; **L. Frank Baum**in Ihmemaa Ozista **Maya Angeloun** runoihin, Matrix- ja Tähtien sota -elokuvista **Michael Jacksonin** musiikkiin.

Ehkä New Thought -oppien leviämistä on edistänyt se, kuinka hyvin ne ovat linjassa tiettyjen amerikkalaisten perusarvojen kanssa. Kapitalismin lisäksi yhdysvaltalaisista yhteiskuntaa on ohjannut aina vapaus uskoa mihin haluaa – juutalais-kristillisestä jumalasta humanoideihin. Myös moderni mainosteollisuus ja mainonnan suostutteleva kieli – positiivinen aivopesu – olivat viime vuosisadan suuria ilmiöitä. New thought ja sen uudemmat versiot liikkuvat molemmilla tasoilla, sekä myynnin että myyttien maailmassa.

Kuvaavaa on, että myös Trumpin suurta sankaria Norman Vincent Pealea kutsuttiin ”jumalan kauppamieheksi”.

Jokainen media-ajan presidentti on tajunnut positiivisen viestin viekoittelevan, suggestiivisen voiman. Ilmoittaessaan presidenttiehdokkuudestaan vuonna 1980 **Ronald Reagan** vakuutti puheessaan kuinka ”mikään ei ole mahdotonta (...) ihminen pystyy parantamaan olosuhteitaan pidemmälle kuin mikä meille on kerrottu faktoina”. **Bill Clinton** taas tarinoi 1992 omassa puheessaan ”paikasta nimeltä Toivo”. **Barack Obaman** viesti oli ”Kyllä, me pystymme”.

Viisi perättäistä presidenttiä **Richard Nixonista George H.W. Bushiin** kehui Norman Vincent Pealea tämän elämästä kertovassa dokumentissa. Kuudes presidentti, Clinton kertoi, että ”pastoria tullaan kaipaamaan”.

Peale kirjoitti vuonna 1952: ”Muotoile mieleesi pysyvä mielikuva itsestäsi menestymässä. Pidä tästä kuvasta sitkeästi kiinni. Älä koskaan anna sen haalistua.”

Pealen ”paras oppilas” on totisesti noudattanut neuvoa. Silti mikään mahti maailmassa voi tuskin muuttaa sitä tosiasiaa, että Trumpin taakse on jäämässä presidenttikausi, jonka ainoa kultareunus on tässä vaiheessa, että se on pian ohi.